

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 605/2016-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 21. júla 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], t. č. Ústav na výkon trestu odňatia slobody [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Jurajom Gavalcom, Advokátska kancelária, Teodora Tekela 23, Trnava, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práv podľa čl. 8 ods. 2 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tos 39/2016 a jeho uznesením z 24. marca 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. júna 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práv podľa čl. 8 ods. 2 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len

„dohovor“) postupom Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tos 39/2016 a jeho uznesením z 24. marca 2016. Sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 14. júna 2016.

Zo sťažnosti vyplýva, že uznesením Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 7 PP 154/2015 zo 7. septembra 2015 bola zamietnutá žiadosť sťažovateľa o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody.

Uznesením krajského súdu č. k. 5 Tos 39/2016-67 z 24. marca 2016 bola sťažnosť podaná sťažovateľom proti uzneseniu okresného súdu zamietnutá. Uznesenie krajského súdu bolo sťažovateľovi doručené 4. mája 2016.

Podľa presvedčenia sťažovateľa uznesením krajského súdu boli porušené jeho práva podľa ústavy, listiny a dohovoru.

Sťažovateľ ďalej poukazuje na to, že materiálne podmienky vyhovenia žiadosti o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody sú, že odsúdený vo výkone trestu plnením svojich povinností a svojím správaním preukázal polepšenie a že sa môže od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život.

Prvá z uvedených materiálnych podmienok sa viaže podľa jej gramatického znenia striktne na správanie odsúdeného vo výkone trestu. Splnenie tejto podmienky preukazuje príslušný ústav na výkon trestu v hodnotení odsúdeného. O polepšení odsúdeného môže okrem iného svedčiť to, ak riadne a zodpovedne plní povinnosti vyplývajúce vo výkone trestu z právnych predpisov, dodržiava ústavný poriadok a stanovený režim, plní pokyny príslušníkov Zboru väzenskej a justičnej stráže, dodržiava zásady slušného správania, iniciatívne spolupracuje a plní program zaobchádzania, dodržiava povinnosti a zákazy obsiahnuté v zákone o výkone trestu odňatia slobody a pod. Tieto podmienky sťažovateľ splnil. Krajský súd napriek tomu vychádzal zo záveru, že materiálnu podmienku vyžadovanú zákonom na podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody nespĺnil.

Pokiaľ ide o plnenie druhej podmienky, táto sa vo všeobecnosti objasňuje a skúma komplexnejšie. Posudzujú sa tu všetky okolnosti súvisiace s osobou odsúdeného, jeho osobné a charakterové vlastnosti, celkový postoj k spoločenským normám, prostredie, v ktorom žil, celý doterajší život, povahu a charakter trestnej činnosti, pre ktorú je vo výkone trestu, a to s jediným cieľom, či všetky tieto skutočnosti umožňujú prijať prognózu, že v prípade prepustenia na slobodu odsúdený povedie riadny život, t. j. život v súlade s právnymi, morálnymi a etickými normami spoločnosti.

Podľa názoru krajského súdu v prípade sťažovateľa existujú vážne a dôvodné pochybnosti o tom, či možno od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život. Pritom prihliadol na opakované odsúdenia vyplývajúce z odpisu registra trestov a vyvodil z toho sklony sťažovateľa k opakovanému páchaniu trestnej činnosti s tým, že ani opakované odsúdenia nevedli k jeho náprave. Krajský súd v tejto časti vôbec nevyhodnocoval všetky okolnosti súvisiace s osobou sťažovateľa, jeho osobné a charakterové vlastnosti, celkový postoj k spoločenským normám, prostredie, v ktorom žil, celý doterajší život, povahu a charakter trestnej činnosti, pre ktorú je vo výkone trestu, ale uspokojil sa iba s odpisom z registra trestov, čo je nepostačujúce. V súvislosti s týmto odpisom z registra trestov krajský súd nevyhodnocoval najmä časové súvislosti ukladania trestov sťažovateľovi, ktorý vykonával trest odňatia slobody nepretržite od 10. mája 2012, a z tohto pohľadu možno konštatovať, že vo výkone trestu odňatia slobody je prvýkrát. Nie je preto správny záver krajského súdu, podľa ktorého bol podmienene prepustený v minulosti z výkonu trestu odňatia slobody a v skúšobnej dobe sa neosvedčil. Bez podrobnejšieho preskúmania osoby sťažovateľa nie je možné urobiť záver, ktorý krajský súd urobil, pretože jeho osobné a charakterové vlastnosti a postoj k spoločenským normám mohol výkon trestu ovplyvniť do takej miery, že sa už nebude trestnej činnosti dopúšťať. Krajský súd však toto nezistoval. Nestačí totiž len odkaz na predchádzajúce odsúdenia a ich závažnosť, ale bolo potrebné oboznámiť sa s motívmi a spôsobom vykonania trestného činu a na základe toho posúdiť, či sa sťažovateľ nezbavil vo výkone trestu práve tých charakterových rysov a zlých návykov, ktoré ho doviedli k trestnej činnosti. Krajský súd mal v odôvodnení uznesenia práve toto vyhodnotiť tak, aby sa dalo preskúmateľným spôsobom zistiť, že naozaj nemožno od neho očakávať, že povedie riadny život. Poukaz na

predchádzajúce odsúdenia nestačí najmä preto, že aj podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody je dôležitým výchovným opatrením, ktorým sa zdôrazňuje, že výchovný moment nespočíva len v ukladaní trestu, ale aj v jeho výkone, pričom je potrebné zásadne inak hodnotiť správanie odsúdeného, ktorý vo výkone trestu preukazuje, že pochopil neprípustnosť svojho konania, pre ktoré bol odsúdený, než správanie odsúdeného, ktorý zotrváva na zápornom postoji k spoločenskému poriadku.

V závere možno konštatovať, že prevažná miera okolností, ktoré mal krajský súd hodnotiť, svedčí v prospech sťažovateľa, ale krajský súd ich vyhodnotil len jednostranne vo vzťahu k registru trestov, čo nepostačuje.

Sťažovateľ žiada vydať tento nález:

„Konaním Krajského súdu v Trnave v trestnej veci sťažovateľa vedenej na Krajskom súde v Trnave pod č. k. 5Tos/39/2016 v súvislosti s rozhodnutím Krajského súdu v Trnave č. k. 5Tos/39/2016-67 zo dňa 24.3.2016, došlo k porušeniu ústavného práva sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a k porušeniu jeho ústavného práva na spravodlivé súdne konanie (aj porušenie článku 8 ods. 2 a 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a najmä článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd vyhlásený pod č. 209/1992 Zb.).

Uznesenie Krajského súdu v Trnave č. k. 5Tos/39/2016-67 zo dňa 24.3.2016 sa zrušuje a tomuto súdu sa vec vracia na ďalšie konanie.“

Napokon sťažovateľ žiada náhradu trov konania vo výške 363,76 €.

II.

Z uznesenia krajského súdu č. k. 5 Tos 39/2016-67 z 24. marca 2016 vyplýva, že ním bola zamietnutá sťažnosť podaná sťažovateľom proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 7 Pp 154/2015 zo 7. septembra 2015.

Podľa zistenia krajského súdu sťažovateľ od 10. mája 2012 vykonáva trest odňatia slobody v trvaní 2 rokov a 8 mesiacov uložený rozsudkom Okresného súdu Prievidza sp. zn. 2 T 111/2011 z 29. júla 2011 pre zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1

Trestného zákona, ako aj trest odňatia slobody v trvaní 14 mesiacov uložený rozsudkom Okresného súdu Partizánske sp. zn. 5 T 4/2011 z 5. novembra 2012 pre prečin neoprávneného používania motorového vozidla podľa § 217 ods. 1 Trestného zákona. Lehota v zmysle § 66 ods. 1 Trestného zákona preto sťažovateľovi uplynula 21. júla 2015 a koniec trestu má nastať 11. januára 2018.

Ďalej krajský súd zistil, že riaditeľ Ústavu na výkon trestu odňatia slobody [REDAKOVANÉ] (ďalej len „riaditeľ ústavu“) vo svojom hodnotení uviedol, že sťažovateľ bol do ústavu premiestnený 6. júla 2011. Po absolvovaní nástupného oddielu bol umiestnený na oddiel s diferenciacnou skupinou „B“, kde sa nachádza aj v súčasnosti. Správanie a vystupovanie odsúdeného počas výkonu trestu je na požadovanej úrovni, ústavný poriadok a časový rozvrh dňa dodržiava, príkazy a nariadenia príslušníkov rešpektuje a plní. V kolektíve odsúdených je nekonfliktný. Je členom oddielovej samosprávy pre kultúrnu a osvetovú činnosť. Dosiaľ bol trikrát disciplinárne odmenený, disciplinárne potrestaný nebol. Pracovne bol zaradený na viacerých pracoviskách. Jeho pracovná morálka bola na požadovanej úrovni. Sťažovateľ plní ciele stanovené programom zaobchádzania. Resocializačná prognóza je podľa hodnotenia rizika sociálneho zlyhania menej priaznivá, pričom dôvodom je spáchaný zločin a užívanie drog. V minulosti bol súdne trestaný. Vzhľadom na uvedené skutočnosti riaditeľ ústavu konštatuje, že sťažovateľ preukazuje splnenie podmienok na podmiennečné prepustenie, a preto odporúča sťažovateľa podmiennečne prepustiť.

Podľa názoru krajského súdu treba v prvom rade konštatovať, že v čase podania žiadosti splnil formálnu podmienku podmiennečného prepustenia, keďže už vykonal dve tretiny uloženého trestu odňatia slobody. Avšak z obsahu spisového materiálu vyplýva, že u sťažovateľa nie sú splnené všetky podmienky na jeho podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody v zmysle § 66 ods. 1 Trestného zákona. Okresný súd v tomto smere správne poukázal na nesplnenie oboch materiálnych podmienok vyžadovaných ustanovením § 66 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, teda podmienky riadneho správania sa odsúdeného počas výkonu trestu odňatia slobody a tiež predpokladu, že v prípade podmiennečného prepustenia bude viesť na slobode riadny život.

Sťažovateľ plnením svojich povinností vo výkone trestu odňatia slobody síce preukázal určité polepšenie, o čom svedčí jeho v celku pozitívne hodnotenie zo strany

riaditeľa ústavu, avšak vzhľadom na jeho osobu a doterajší spôsob života, najmä s poukazom na jeho trestnú minulosť nemožno predpokladať jeho pozitívne správanie sa v budúcnosti. V tejto súvislosti je potrebné poukázať na samotnú osobu sťažovateľa, ktorý bol v minulosti 5-krát súdne trestaný, z čoho je zrejmé, že u neho nejde o jednorazové vybočenie z medzí zákona. Je dôležité poukázať aj na tú skutočnosť, že sťažovateľ bol už v minulosti vo výkone trestu odňatia slobody, dokonca bol z výkonu trestu odňatia slobody aj podmiennečne prepustený. Je teda nepochybné, že sťažovateľ ani po predchádzajúcich odsúdeniach si nevzal dostatočné ponaučenie, a opätovne sa dostal do rozporu so zákonom. Tieto skutočnosti v dostatočnej miere odôvodňujú obavu, že v prípade podmiennečného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody by sa sťažovateľ opätovne dostal do rozporu so zákonom.

Z odpisu registra trestov z 28. augusta 2015 vyplýva, že sťažovateľ bol odsúdený v minulosti celkom 5-krát, pričom nie je zistiteľné, že by bol niekedy z výkonu trestu odňatia slobody podmiennečne prepustený.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo

návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Sťažnosť treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natol'ko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (*mutatis mutandis* I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Podľa názoru ústavného súdu podstatu záverov, ku ktorým dospel krajský súd, možno považovať za dostatočne a presvedčivo zdôvodnenú. Uznesenie krajského súdu preto nejaví známky arbitrárnosti či zjavnej neodôvodnenosti. Skutočnosť, že sťažovateľ má na vec odlišný názor, nemôže sama osebe zakladať porušenie označených práv.

Aj podľa názoru ústavného súdu skutočnosť, že v časovom rozpätí necelých 5 rokov bol sťažovateľ právoplatne uznaný vinným až 5-krát, ale aj povaha trestnej činnosti, za ktorú je teraz vo výkone trestu (trestná činnosť súvisiaca s drogami), dostatočne presvedčivo odôvodňujú negatívny záver vo vzťahu k prognóze správania sťažovateľa po prepustení z výkonu trestu. Táto okolnosť je svojím významom natoľko závažná, že na prijatých záveroch nič nemení ani skutočnosť, že krajský súd podľa všetkého mylne konštatoval, že sťažovateľ bol v minulosti z výkonu trestu podmienenčne prepustený.

Berúc do úvahy uvedené skutočnosti, ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. júla 2016